

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 grudnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 8 listopada 2018 r. i 6 grudnia 2018 r. odmówił A. S. prawa do zmiany wysokości świadczenia, wskazując w uzasadnieniu, że ubezpieczony nie przedłożył nowych dokumentów mających wpływ na zmianę wysokości świadczenia. (decyzja k. 80 akt kapitałowych ZUS)

W dniu 7 stycznia 2019 r. A. S. odwołał się od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę i ponowne ustalenie wysokości emerytury. W ocenie ubezpieczonego treść dokumentów urzędowych, których prawdziwości organ rentowy nie zaprzecza wskazuje, że jego zarobki począwszy od 1 października 1982 r. do 30 czerwca 1983 r. były znacznie wyższe, niż przyjęte przez ZUS, co ma istotny wpływ na wyliczoną wysokość należnego świadczenia emerytalnego. W konsekwencji ubezpieczony wniósł o ponowne obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru jego kapitału początkowego z uwzględnieniem jako okresów składkowych lat 1979 i 1978, a także rzeczywistej wysokości jego zarobków w okresie od 1 października 1982 r. do 30 czerwca 1983 r. i przyjęcie najkorzystniejszego wariantu wyliczeń. (odwołanie k. 3 – 4)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Dodatkowo wskazał, że na udokumentowanie zarobków osiągniętych w Wojewódzkim Związku Spółdzielni Rolniczych (...) od 5 lipca 1977 r. do 31 października 1978 r. wnioskodawca przedłożył zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, którego organ rentowy nie kwestionował i przyjął zarobki tam wskazane. Odnośnie zaś zatrudnienia w Centrali i Zrzeszeniu Przedsiębiorstw (...) od 2 listopada 1978 r. do 30 czerwca 1983 r. Zakład przyjął wynagrodzenie wynikające z dokumentacji osobowo-płacowej, przy czym dokonano na wniosek ubezpieczonego korekty wynagrodzenia z 1980 r. doliczając do wynagrodzenia 10% premii. Organ rentowy podniósł, że za okres pracy od 1 października 1982 r. do 30 czerwca 1983 r. nie uwzględnił wysokości premii bowiem w umowie o pracę wskazano wynagrodzenie zasadnicze oraz premię do 20 % płacy zasadniczej. (odpowiedź na odwołanie k. 6 – 6 verte)

Na rozprawie w dniu 17 listopada 2020 r. ubezpieczony sprecyzował swoje stanowisko w sprawie i wniósł o dokonanie wyliczenia w oparciu o dokumentację osobowo – płacową z okresu jego zatrudnienia od 1978 r. do 1990 r. (e – protokół z dnia 17.11.2020 r. oświadczenie wnioskodawcy 00:08:15, płyta CD k. 285)

W piśmie procesowym z dnia 7 maja 2021 r. wnioskodawca ostatecznie sprecyzował swe żądanie i wskazał, że wnosi o ponowne ustalenie wysokości świadczenia przy przyjęciu wysokości jego zarobków za lata 1978 – 1980 w następujących kwotach: w 1978 r. - 8004,23 zł, w 1979 r. - 54450,00 zł, w 1980 r. - 64417,80 zł przy przyjęciu w szczególności dodatku stażowego oraz przyjęciu do okresów składkowych okresu nauki w szkole wyższej (studia magisterskie ekonomiczne i prawnicze) oraz okresu pracy w gospodarstwie rolnym od lipca 1969 r. do 4 lipca 1977 r. (pismo procesowe z dnia 7 maja 2021 r. k. 336)

Na rozprawie bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku w dniu 8 czerwca 2021 r. strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie. (oświadczenie wnioskodawcy 00:01:14, oświadczenie pełnomocnika ZUS 00:01:52 e – protokół rozprawy z dnia 8.06.2021 r., płyta CD k. 344)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. S. urodził się w dniu (...) (okoliczność bezsporna)

Ubezpieczony nie opłacał składek na ubezpieczenie społeczne rolników. (bezsporne)

W okresie od 5 lipca 1977 r. do 31 października 1978 r. był zatrudniony w Wojewódzkim Związku Spółdzielni Rolniczych (...) w Ł. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy jako starszy inspektor. (świadczenie pracy k. 13 akt ZUS, a nadto w załączonych aktach osobowo – płacowych k. 50)

U wskazanego pracodawcy wynagrodzenie wnioskodawcy kształtowało się następująco:

- od 5 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1977 r. – 16.333,00 zł;

- od 1 stycznia 1978 r. do 31 października 1978 r. – 33226,00 zł.

(zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp. – 7 k. 46 akt ZUS, a nadto w załączonych aktach osobowo – płacowych k. 50)

W okresie od 2 listopada 1978 r. do 30 czerwca 1983 r. ubezpieczony świadczył pracę w Centrali i Zrzeszeniu Przedsiębiorstw (...) w Ł., na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy jako specjalista ds. ekonomicznych, a od 1 października 1982 r. – jako specjalista ds. cen. Następcą prawnym wskazanej Centrali została (...) Spółka Akcyjna w Ł. w likwidacji,. (świadcstwo pracy k. 14 - 15 akt ZUS, zeznania świadka T. D. 00:04:35, pyta CD k. 275, zeznania świadka A. P. k. 250)

Z tytułu zatrudnienia w Centrali i Zrzeszeniu Przedsiębiorstw (...) w Ł. ubezpieczony poza wynagrodzeniem zasadniczym otrzymywał także takie składniki jak: premia regulaminowa, dodatek stażowy, a od 1.10.1982 r. ekwiwalent za węgiel w kwocie 200 zł i premie regulaminowe do 20 %. (świadcstwo pracy k. 14 - 15 akt ZUS, angaże k.)

(...) Spółka Akcyjna w Ł. w likwidacji, jako następcą prawny Centrali i Zrzeszenia Przedsiębiorstw (...) w Ł. wystawiła wnioskodawcy zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (Rp- 7). (niesporne)

Spółka ta potwierdzała okoliczność zatrudnienia oraz wysokość wynagrodzeń także innych pracowników dawnej Centrali i Zrzeszenia Przedsiębiorstw (...). Dokumenty te weryfikowała księgowa firmy w oparciu o dokumentację źródłową. (zeznania świadka A. P. k. 250, zeznania świadka T. D. 00:04:35, pyta CD k. 275)

Wynagrodzenie A. S. otrzymywane w okresie jego zatrudnienia w Centrali i Zrzeszeniu Przedsiębiorstw (...) w Ł. kształtowało się następująco:

- od 2 listopada 1978 r. do 31 grudnia 1978 r. – 7.400 zł;

- w 1979 r. – 53.434 zł;

- w 1980 r. – 62.514 zł ;

- w 1981 r. – 75.082 zł;

- w 1982 r. – 88.156 zł;

- od 1 stycznia 1983 r. do 30 czerwca 1983 r. – 60.364 zł.

(zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp. – 7 z dnia 15.10.2006 r. k. 16 akt ZUS)

W okresie od 1 lipca 1983 r. do 10 maja 1984 r. wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł., świadcząc tam pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. (świadcstwo pracy k. 17 akt ZUS)

U wskazanego wyżej pracodawcy ubezpieczony uzyskał następujące dochody:

- w 1983 r. – 78.518 zł;

- w 1984 r. – 86.004 zł.

(zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp – 7 k. 18 akt ZUS)

Następnie w okresie od 10 maja 1984 r. do 30 marca 1988 r. A. S. świadczył pracę na podstawie umowy o pracę w Ministerstwie Przemysłu Chemicznego i Lekkiego - Delegaturze w Ł., świadcząc tam pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. (świadcstwo pracy k. 19 akt ZUS)

U wskazanego wyżej pracodawcy wnioskodawca otrzymał następujące dochody:

- w 1984 r. – 136568 zł;
- w 1985 r. – 234656 zł;
- w 1986 r – 296093 zł;
- w 1987 r. – 373536 zł;
- w 1988 r. – 111134 zł.

(zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp – 7 k. 18 akt ZUS)

W okresie od 1 kwietnia 1988 r. do 8 lutego 1990 r. wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Urzędzie Miasta Ł.. (świadcstwo pracy k. 17 akt ZUS)

U wskazanego wyżej pracodawcy ubezpieczony w 1988 r. otrzymał wynagrodzenie w kwocie 42. 9514 zł. (zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp – 7 k. 22 akt ZUS)

W dniu 23 lipca 2018 r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury. (wniosek k. 1 - 6 akt ZUS)

Do wniosku załączył między innymi zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawione w dniu 15 października 2006 roku przez (...) S.A. w Ł.. (zaświadczenie k 16 akt ZUS)

Decyzją z dnia 13 sierpnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

I Oddział w Ł. ustalił A. S. kapitał początkowy, który według stanu na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniósł 75.148,04 zł., a ustalony został w oparciu o przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, to jest okresu od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1989 r., w związku z czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 74,72 %. Do ustalenia wysokości kapitału początkowego przyjęto okresy składkowe w ilości: 12 lat, 7 miesięcy i 4 dni i nieskładkowe w ilości 4 lat, 3 miesięcy. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku (45 lat) oraz okresu składkowego i nieskładkowego dla ubezpieczonego wyniósł 62,50 % (decyzja k. 49 -50 akt ZUS)

Decyzją z dnia 14 sierpnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał A. S. emeryturę od dnia 14 lipca 2018 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej. Przyjęto, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem ich waloryzacji, zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowiła równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła – 17.722,80 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła – 298.702,18 zł, średnie dalsze trwanie życia wyniosło 218,40 miesięcy, wyliczona kwota emerytury wyniosła zaś 1.906,71 zł. Za okres pracy w Wojewódzkim Związku Spółdzielni Rolniczych (...) od 5 lipca 1977 r. do 31 października 1978 r. przyjęto wynagrodzenie na podstawie zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp – 7. Za okres zatrudnienia od 2 listopada 1978 r. do 30 czerwca 1983 r. w Centrali i Zrzeszeniu Przedsiębiorstw (...) w Ł. przyjęto wynagrodzenia minimalne pracowników obowiązujące w danym roku. (decyzja k. 52 – 53 verte akt ZUS)

W dniu 23 sierpnia 2018 r. ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wnioski o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalnego w oparciu o przedłożone przez niego angaże i umowy o pracę z Centrali i Zrzeszenia Przedsiębiorstw (...) w Ł.. (wniosek k. 54, angaże k. 54, 56 – 63, umowy o prace k. 55, k. 63 akt ZUS, k. 72)

Decyzją z dnia 5 października 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

I Oddział w Ł. ponownie ustalił A. S. kapitał początkowy, który według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 81.474,47 zł., a ustalony został w oparciu o przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, to jest okresu od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1989 r., wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 87,54 %. Do ustalenia wysokości kapitału początkowego przyjęto okresy składkowe w ilości: 12 lat, 7 miesięcy i 4 dni i nieskładkowe w ilości 4 lat, 3 miesięcy. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31.12.1998 r. wieku (45 lat) oraz okresu składkowego i nieskładkowego dla ubezpieczonego wyniósł 62,50 % (decyzja k. 65 -66 akt ZUS)

Kolejną decyzją z dnia 8 października 2018 Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeliczył emeryturę należną A. S. od dnia 14 lipca 2018 r., tj. od daty nabycia uprawnień do świadczenia. Przyjęto, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem ich waloryzacji, zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowiła równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła – 17.722,80 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła – 323.848,83 zł, średnie dalsze trwanie życia wyniosło 218,40 zł miesięcy, wyliczona kwota emerytury wyniosła zaś 2.021,85 zł. Za okres zatrudnienia od 2 listopada 1978 r. do 30 czerwca 1983 r. w Centrali i Zrzeszeniu Przedsiębiorstw (...) w Ł. przyjęto wynagrodzenia w oparciu o przedłożone angaże i umowy o prace . (decyzja k. 67 - 68 verte akt ZUS)

W dniu 22 października 2018 r. ubezpieczony złożył do organu rentowego wnioski o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalnego przy przyjęciu za okres zatrudnienia w Centrali i Zrzeszeniu Przedsiębiorstw (...) w Ł. od stycznia do września 1980 r. wynagrodzenia ustalonego w oparciu o przedstawiony angaż z uwzględnieniem także premii wynoszącej 10 % wynagrodzenia zasadniczego. (wniosek k. 70 akt ZUS)

Decyzją z dnia 15 listopada 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

I Oddział w Ł. ponownie ustalił ubezpieczonemu kapitał początkowy, który według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 81.764,98 zł. Ustalony w oparciu o przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, to jest okresu od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1989 r., wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 88,13 %. Do ustalenia wysokości kapitału początkowego przyjęto okresy składkowe w ilości: 12 lat, 7 miesięcy i 4 dni i nieskładkowe w ilości 4 lat, 3 miesięcy. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku (45 lat) oraz okresu składkowego i nieskładkowego dla ubezpieczonego wyniósł 62,50 % (decyzja k. 72 - 73 akt ZUS)

Decyzją z dnia 19 listopada 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeliczył emeryturę A. S. od dnia 14 lipca 2018 r., tj. od daty nabycia uprawnień do świadczenia. Przyjęto, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem ich waloryzacji, zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowiła równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła – 17.722,80 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła – 325.003,58 zł, średnie dalsze trwanie życia wyniosło 218,40 zł miesięcy, wyliczona kwota emerytury wyniosła zaś 2.027,14 zł. Za okres zatrudnienia od 2 listopada 1978 r. do 30 czerwca 1983 r. w Centrali i Zrzeszeniu Przedsiębiorstw (...) w Ł. przyjęto wynagrodzenia w oparciu o przedłożone angaże i umowy o prace, w tym za okres od 1 stycznia 1980 r. do 30 września 1980 r. prócz wynagrodzenia zasadniczego także premię w wysokości 10 % wynikającą z angażu. (decyzja k. 75 - 76 verte akt ZUS, notatka kolegialna k. 75 akt ZUS)

W dniu 6 grudnia 2018 r. wnioskodawca złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wnioski o ponowne ustalenie wysokości jego świadczenia emerytalnego przy przyjęciu za okres zatrudnienia w Centrali i Zrzeszeniu Przedsiębiorstw (...) w Ł. od 1 października 1982 r. do 30 czerwca 1983 r. wynagrodzenia ustalonego w oparciu o

przedstawione angaże z uwzględnieniem także premii wynoszącej do 20 % wynagrodzenia zasadniczego. (wniosek k. 78 akt ZUS)

Wskaźnik podstawy wymiaru kapitału początkowego wyliczony z uwzględnieniem wynagrodzenia z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. lat 1979 - 1988 przy przyjęciu za okres zatrudnienia od 2 listopada 1978 r. do 30 czerwca 1983 r. w Centrali i Zrzeszeniu Przedsiębiorstw (...) w Ł. wynagrodzenia ustalonego na podstawie zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp – 7 z dnia 15 października 2006 r. wystawionego przez następcę prawnego pracodawcy - (...) S.A w Ł. - **wyniósł 89,62 %**.

Wskaźnik ten wyliczony został przy przyjęciu za lata 1979 - 1988 niżej wskazanych kwot:

- 1979 r. – 53.434 zł (wpw 83,59%);
- 1980 r. – 62.514 zł (wpw 86,25%) ;
- 1981 r. – 75.082 zł (wpw 81,37 %);
- 1982 r. – 88.156 zł (wpw 63,16 %);
- 1983 r. – 138.882 zł (wpw 79,96%);
- 1984 r. – 22.512 zł (wpw 110,15%);
- 1985 r. – 234.656 zł (wpw 97,75%)
- 1986 r. – 296.093 zł (wpw 102,40 %)
- 1987 r. – 373.536 zł (wpw 106,66%)
- 1988 r. – 540.648 zł (wpw 84,86%).

Do ustalenia wysokości kapitału początkowego przyjęto okresy składkowe w ilości: 12 lat, 7 miesięcy i 4 dni i nieskładkowe w ilości 4 lat, 3 miesięcy.

Kapitał początkowy według stanu na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniósł 82.500,66 zł, a po waloryzacji na dzień 30.06.2018 r. – 327.927,78 z zł.

Kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła – 17.722,80 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła – 327927,78 zł, średnie dalsze trwanie życia wyniosło 218,40 lat, wyliczona kwota emerytury po waloryzacji wyniosła zaś 2185,77 zł brutto miesięcznie (netto 1831,05 zł).

(pismo ZUS z dnia 15.10.2020 r. k. 278, hipotetyczne wyliczenie ZUS k. 81 – 87 akt ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zawarte w załączonych do akt sprawy aktach ZUS, w tym zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp - 7.

Podkreślić przy tym należy, że żadna ze stron skutecznie ostatecznie nie zakwestionowała wiarygodności przedmiotowych dokumentów, a zwłaszcza zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp – 7 z dnia 15 października 2006 r. wystawionego przez następcę prawnego pracodawcy - (...) S.A w Ł..

Jak wynika zaś z wiarygodnych zeznań świadków: A. P. - byłego likwidatora spółki akcyjnej (...) oraz T. D. – byłego członka jej zarządu, spółka ta była następcą prawnym pracodawcy - Centrali i Zrzeszenia Przedsiębiorstw (...) w Ł., uprawnionym tym samym do wystawiania dokumentacji dotyczącej okresów zatrudnienia oraz wysokości wynagrodzeń jej pracowników, w tym zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp – 7.

Brak jest przy tym jakichkolwiek podstaw do podważenia wysokości wynagrodzeń wskazanych w tym dokumencie, wobec braku dokumentacji płacowej z opisywanego okresu w postaci w szczególności list płac a także wobec twierdzeń świadka T. D., że dokument ten był sporządzany przez fachowego pracownika, tj. księgową w oparciu o oryginalną dokumentację źródłową.

Ponadto Sąd przyjął hipotetyczne wyliczenie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wysokości kapitału początkowego oraz emerytury z dnia 15 października 2020 r., które jest całkowicie zgodne z dokumentacją w postaci zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp – 7, wystawionych przez pracodawców na podstawie dokumentacji płacowych oraz odpowiada treści przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 r.

Tylko przyjęcie sposobu ustalenia zarobków A. S. przyjęte w hipotetycznym wyliczeniu organu rentowego w oparciu o wskazaną wyżej dokumentację pozwoliło na precyzyjne określenie wysokości zarobków wnioskodawcy w spornym okresie zatrudnienia od 2 listopada 1978 r. do 30 czerwca 1983 r. w Centrali i Zrzeszeniu Przedsiębiorstw (...) w Ł..

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 235² pkt. 2 i 5 k.p.c., pominął wniosek dowodowy A. S. o wyliczenie wysokości jego emerytury w oparciu o dokumentację osobowo – płacową z okresu jego zatrudnienia od 1978 r. do 1990 r. w sytuacji, gdy Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonał już w powyższy sposób wyliczenia świadczenia na mocy decyzji z dnia 19 listopada 2018 r.

W tym stanie rzeczy Sąd pominął także wniosek dowodowy organu rentowego w zakresie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego księgowego w zakresie wyliczeń wysokości wynagrodzenia ze spornego okresu na podstawie angaży, jako zmierzające jedynie do nieuzasadnionego przedłużenia postępowania.

Sąd uznał, że dotychczas zgromadzony materiał dowodowy okazał się w pełni wystarczający dla wydania rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie. Jak już wyżej wskazano dokumentem określającym precyzyjne wysokości zarobków stanowi jedynie zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp – 7, wystawione przez pracodawcę w oparciu o dokumentację źródłową.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie A. S. zasługuje na uwzględnienie w części.

Stosownie do treści art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U z 2021 r. poz. 291 z późn. zm.) prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

W myśl art.26 ustawy emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art.25 (podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art.24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art.173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art.40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust.1a i 1b oraz art.185) przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust.5 i art.183.

Zgodnie z brzmieniem art.173 ust. 1 cytowanej ustawy dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według

zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2).

Zgodnie z art. 173 ust. 3 ustawy wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie cytowanej ustawy.

Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (art. 174 ust. 1 ww. ustawy).

Jak stanowi art. 174 ust. 2 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 ww. przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesięcy tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu (3b).

Zgodnie z art. 15 ust. 1 cytowanej ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Omawiana regulacja dotycząca emerytury należnej wnioskodawcy w systemie tzw. zdefiniowanej składki oznacza, że wysokość świadczenia zależy od sumy zaewidencjonowanych składek na ubezpieczenie na jego indywidualnym koncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji, jak i zwaloryzowanego kapitału początkowego (art. 25 i 26 tej ustawy), a suma ta dzielona jest przez średnie dalsze trwanie życia, o którym mowa w art. 173 ust. 2, ustalone dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę osoby, dla której obliczana jest emerytura.

Kapitał początkowy stanowi odtworzenie składek na ubezpieczenia sprzed wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, tj. przed wprowadzeniem ustawowego obowiązku ewidencjonowania przez ZUS indywidualnych składek każdej osoby podlegającej ubezpieczeniu społecznemu. Kapitał ten ewidencjonowany jest na koncie ubezpieczonego i corocznie waloryzowany, poczynając od 1 czerwca 2000 roku, a następnie każdego 1 czerwca kolejnego roku, według reguł przewidzianych dla waloryzacji składek, a więc przez zastosowanie wskaźników waloryzacji.

W świetle powyższych uwag stwierdzić należy, że w nowym systemie emerytalnym świadczenie emerytalne można otrzymać bez względu na wymiar posiadanych okresów składkowych i nieskładkowych. Istotne jest natomiast, aby ubezpieczony miał jakkolwiek wymiar okresów ubezpieczenia (składkowych), ponieważ warunkuje to możliwość uzyskania prawa do emerytury w ogóle. Do nabycia prawa do emerytury w nowym systemie konieczne jest natomiast osiągnięcie powszechnego wieku emerytalnego.

Staż w ramach nowego systemu ma znaczenie dla ustalenia kapitału początkowego (art. 173 i nast. ustawy emerytalnej), stanowiącego jeden z elementów obliczenia emerytury ze zreformowanego systemu na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej. Wymiar okresów składkowych i nieskładkowych ma wpływ na wysokość kapitału początkowego, a pośrednio kwoty przysługującej emerytury z nowego systemu. Staż nie ma natomiast znaczenia w nowym systemie emerytalnym z punktu widzenia prawa do świadczenia.

Z treści § 22 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011 roku poz. 237, nr 1412) wynika z kolei, że jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, **zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument**, w tym w szczególności:

- 1) legitymacja ubezpieczeniowa;
- 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Jednakże judykatura stoi na stanowisku, że w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku, II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2006 roku, I UK 115/06).

Zgodnie natomiast z dyspozycją art. 6 k.c. to na odwołującym się ciążył ciężar dowodowy w przedmiotowej sprawie, zatem to on powinien udowodnić okoliczności, z których wywodzi skutki prawne. Samo zaś twierdzenie strony nie jest dowodem, a twierdzenie dotyczące istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności (art. 227 k.p.c.) powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą (art. 232 k.p.c.).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że A. S. za sporny okres przedłożył dokument w postaci zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp – 7 z dnia 15 października 2006 r., wydany przez uprawniony podmiot, tj. następcę prawnego płatnika składek na podstawie posiadanych przez tego pracodawcę dokumentów źródłowych, tj. dokumentacji płacowej.

Wobec braku dowodu na to, że składki były opłacane od innych niż wynikające z zaświadczenia Rp - 7 kwot, tylko w oparciu o ten dokument ustalono wysokość dochodów wnioskodawcy.

Sąd nie podzielił stanowiska odwołującego, domagającego się wybiórczego tylko uwzględnienia tego zaświadczenia (w zakresie wynagrodzeń z lat, które przewyższały wynagrodzenia roczne ustalone przez ZUS na podstawie umów o pracę i angaży). Konsekwentnie bowiem uznać należy, że zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (wystawione na druku Rp – 7) jest jedynym miarodajnym i wiarygodnym źródłem wskazującym na faktyczną wysokość wypłaconych wnioskodawcy wynagrodzeń w poszczególnych latach spornego okresu. Wyliczenie przez ZUS wyższych rocznych wynagrodzeń w oparciu o angaże nie może być wiodące ze względu na różne okoliczności zdarzające się w zatrudnieniu – choroby, potrącenia, wyłączenia z premiowania. Wyliczenie to zatem ustępuje przed opisanym dokumentem – zaświadczeniem Rp – 7, sporządzonym w oparciu o dokumentację płacową, potwierdzonym przez pracownika ustalającego wysokość tych wynagrodzeń w poszczególnych latach.

Przechodząc do dalszych rozważań wskazać należy, że uwzględniając powyższe zaświadczenie o wysokości zarobków organ rentowy dokonał wyliczenia (w dniu 15 października 2020 r.) wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego A. S. oraz ustalił wysokość kapitału początkowego i emerytury, które Sąd uznał za kluczowe dla ustaleń niezbędnych do rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

W obliczu tak poczynionych ustaleń przy przyjęciu, do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia, wynagrodzeń osiągniętych przez odwołującego się w okresie 10 kolejnych lat kalendarzowych, to jest z lat 1979 - 1988, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, wyniósł **89,62 %** i okazał się wyższy od poprzednio przyjętego w zaskarżonej decyzji w konsekwencji dając wyższą kwotę emerytury w wysokości 2.185,77 zł brutto, co czyni złożone odwołanie zasadnym w części.

Należy przy tym podkreślić, iż przyjęte przez Sąd, a także w hipotetycznym wyliczeniu z dnia 15 października 2020 r. wynagrodzenia wnioskodawcy są wynagrodzeniami niewątpliwymi wynikającymi z załączonych dokumentów.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w opisanym zakresie.

W pozostałej zaś części odwołanie A. S. nie mogło zostać uznane za zasadne. Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe – co wyżej omówiono - nie wykazało podstaw do uwzględnienia przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego oraz emerytury wynagrodzeń w kwotach wskazanych w piśmie procesowym wnioskodawcy z dnia 7 maja 2021 r. wobec ich rozbieżności od kwot wynikających w sposób niewątpliwy z dokumentu w postaci Rp -7 wydanego na podstawie dokumentacji płacowej.

Nie można bowiem pominąć, iż wysokość świadczenia emerytalnego pozostaje funkcją uzyskiwanych niegdyś dochodów, a zatem dla jego wyliczenia nieodzownym pozostaje ustalenie rzeczywistych zarobków, jako decydujących o rozmiarze opłacanej składki na ubezpieczenie społeczne. Niedopuszczalne przy tym jest opieranie się jedynie na hipotezach czy założeniach, wynikających z przyjęcia średnich wartości.

Z całą mocą podkreślenia wymaga, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalanie wynagrodzeń w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Ustalenie rzeczywistych zarobków jest decydujące o rozmiarze opłacanej składki na ubezpieczenia społeczne. Właściwie tylko dokumentacja własna stanowi w postępowaniu sądowym precyzyjny dowód na wysokość wynagrodzenia świadczeniobiorcy. W orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że co do zasady nie ma możliwości wyliczenia wynagrodzenia, a co za tym idzie wysokości składek na ubezpieczenie społeczne oraz wskaźnika podstawy wymiaru emerytury lub renty, w oparciu o wyliczenia hipotetyczne, uśrednione, czy też wynikające z porównania wynagrodzenia innych pracowników (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, Legalis nr 181419).

Bezzasadne jest też żądanie wnioskodawcy w zakresie uwzględnienia do obliczenia wysokości kapitału początkowego oraz do obliczenia wysokości emerytury, okresu pracy w gospodarstwie rolnym.

Wyjaśnić w tym miejscu należy, że instytucja kapitału początkowego została wprowadzona ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i jest ona związana z odmiennymi od dotychczasowych zasadami ustalania emerytury, którą oblicza się na podstawie sumy składek zgromadzonych na indywidualnym koncie emerytalnym w całym okresie ubezpieczenia (art. 25 ust. 1 tej ustawy). Dotychczasowe zasady obowiązują w tylko stosunku do osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r.

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy emerytalnej, dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy, który stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2 ustawy emerytalnej).

Zgodnie z art. 173 ust. 3 cytowanej ustawy wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 r.

Stosownie do treści art. 174 ust. 1 ustawy emerytalnej, kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

W ust. 2 art. 174 ustawy emerytalnej, postanowiono zaś, że przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem 1 stycznia 1999r.:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Powyższe oznacza zawężenie w stosunku do zasad ogólnych, gdyż do obliczania emerytury na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej, oprócz okresów wymienionych w art. 6 i 7, uwzględnia się pod pewnymi warunkami także wymienione w art. 10 ust. 1 ustawy okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników i okresy z nimi zrównane.

Zgodnie z treścią art. 10 ust. 1 cytowanej ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
  - 2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
  - 3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,
- jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Jak zatem wynika wprost z cytowanego powyższej przepisu ust. 1 i 2 art. 174 ustawy emerytalnej, przy ustalaniu kapitału początkowego, nie uwzględnia się okresów rolniczych, jako tzw. okresów uzupełniających. Okresy pracy w gospodarstwie rolnym nie zostały bowiem wymienione ani w art. 6, ani też w art. 7 ustawy emerytalnej, do których to przepisów wprost odwołuje się art. 174 ust. 2 ustawy emerytalnej. Z powyższego wynika, że do wysokości kapitału początkowego w ogóle nie uwzględnia się okresów pracy w gospodarstwie rolnym, ponieważ ustawodawca nie przewidział w art. 174 ust. 2 ustawy emerytalnej takiej możliwości (vide wyrok SN z 11.01.2005r., I UK 135/04, OSNP 2005/14/217; a także Komentarz do art.174 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Bartosz Suchacki, ABC 2009).

Dodać należy, że katalog z art. 174 ust. 2 ustawy emerytalnej ma charakter zamknięty w tym sensie, że okresy w nim nieprzewidziane nie mogą zostać uwzględnione (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 11.03.2005 r., III AUa 1380/04, OSA 2006/6/20; por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 6.12.2016r. III AUa 274/16).

Nie istnieje w związku z tym podstawa prawna, która uzasadniałaby żądanie ubezpieczonego w zakresie uwzględnienia okresów pracy w gospodarstwie rolnym przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego. W konsekwencji ustawowego sposobu ustalania wysokości kapitału początkowego bez znaczenia pozostaje zatem praca w gospodarstwie rolnym odwołującego.

Nadto podkreślić należy, że odnośnie A. S. nie jest także możliwe zwiększenie wysokości jej świadczenia emerytalnego w oparciu o art. 26a ustawy emerytalnej, gdyż nie opłacał ona składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Według zaś treści przytoczonego wyżej przepisu wysokość emerytury ustalonej zgodnie z art. 26 ulega zwiększeniu za okresy opłacania składek na Fundusz Emerytalny (...), Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...) i ubezpieczenie emerytalno-rentowe, o których mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Sąd Okręgowy zważył też, że wszystkie okresy ubezpieczeniowe, które można było odwołującemu uwzględnić przy wyliczaniu jego emerytury z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych, zostały przez organ emerytalny uwzględnione w sposób prawidłowy.

Zaznaczyć w tym miejscu należy, że okres nauki w szkole wyższej mógł być zaliczony tylko do końca 1998 roku (art.173 § 3 ustawy) i tylko w zakresie jednego kierunku (art.174 ust.2 pkt 3 w zw. z art.7 pkt 9 ustawy), a zatem studia prawnicze wnioskodawcy (jako dłuższe od ekonomicznych) mogły być zaliczone za okres tylko do wskazanej daty. Prawidłowo zatem organ rentowy uwzględnił do kapitału początkowego wnioskodawcy 4 lata, 3 miesiące i 11 dni jego nauki w szkole wyższej (na wydziale prawa), przypadające do dnia 31 grudnia 1998 r.

Zgodnie z art. 185a ust. 1 ustawy emerytalnej przy ustalaniu wysokości emerytury dla osób nabywających prawo do emerytury w wieku określonym w art. 24 ust. 1a i 1b oraz w art. 184, kapitał początkowy podlega przeliczeniu poprzez dodanie do okresów nieskładkowych okresów, o których mowa w art. 7 pkt 9, przebytych przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Do przeliczonego kapitału początkowego stosuje się przepisy art. 173 ust. 3-6.

Mając na względzie całokształt wskazanych powyżej okoliczności odwołanie A. S. podlegało oddaleniu w pozostałej części, o czym Sąd Okręgowy orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

K.B.